

Docentenhandleiding

- Leeftijd: 15-18 jaar, 18+
- Geschikt voor: mbo
- Tijd: 45-60 minuten (afhankelijk van de keuzeopdrachten)
- Vakgebied: Sociaal-maatschappelijk burgerschap, Nederlands.
Daarnaast sluit het aan bij denk- en leervoorwaardelijke vaardigheden (voorheen 21e-eeuwse vaardigheden).
- Kernbegrippen: online identiteit, daten, sociale media, nep profiel.

De Locker – Daten, liegen, dromen: daten via social media

Jelte begon op zijn 16e met daten via Grindr, een online datingapp voor bi-, homo-, queer- en transpersonen. Tegenover zijn dates liegt hij over zijn echte leven en verzint hij een eigen persoonlijkheid. Maar wat als je per ongeluk verliefd wordt en je leugens moet opbiechten.

De Locker is een online verzamelaarsplaats voor deze en andere verborgen verhalen van jongeren tussen de 14 en 20 jaar. In korte documentaires, gemaakt door jonge makers (<33) worden allerlei onderwerpen uitgelicht waar jongeren mee bezig zijn, maar waar ze vaak niet zo makkelijk over praten. Het project is een samenwerking tussen HUMAN, NPO 3Lab en NPO3Extra. Dit lesmateriaal is ontwikkeld door HUMAN en IDFA educatie.

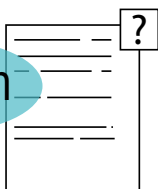
Leerdoel

Aan het einde van de les zijn studenten zich bewust van het fenomeen online identiteit. Ze zijn zich bewust van hun online identiteit en kunnen filosoferen over de dilemma's die erbij komen kijken.

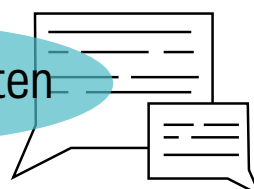
Opbouw les

Deze les bestaat uit het bekijken van de documentaire [Daten, liegen, dromen](#) (5 minuten). Na het bekijken van de video gaan de studenten individueel aan de slag met verdiepingvragen. Vervolgens kan de klas aan de slag met een doe-opdracht of kan er een klassengesprek gevoerd worden. Voor groepen waar de sfeer er niet naar is om de les te persoonlijk te maken, is de alternatieve doe-opdracht interessant. Sluit de les af door terug te kijken op de verdiepingvragen en/of de keuzeopdracht(en). Wat nemen de studenten mee van deze les?

Vragen

Keuzeopdrachten

Werkblad

Inleiding

5 min

Neem even de tijd om het onderwerp in te leiden. Hierbij vermeld je waarom dit onderwerp behandeld wordt (zie leerdoelen) en wat jullie de komende les gaan doen. Lees het kopje extra verdieping door om je in te lezen en je eigen draai te kunnen geven aan deze inleiding.

Online identiteit: Iedereen die actief is op onlinekanalen en binnen sociale netwerken heeft een online identiteit. Hoewel je online identiteit vaak grotendeels een representatie is van jouw offline identiteit, biedt het ook de mogelijkheid om jezelf (iets) anders voor te doen dan in werkelijkheid. Je online identiteit is als het ware je online uithangbord: het is de optelsom van alle informatie over jou die beschikbaar is op het internet en alle beetjes beïnvloeden op een manier jouw (online) reputatie (bron: [Mediawijs.be](https://www.mediawijs.be)).

Verdiepingsvragen (na de video)

10 min

Studenten beantwoorden vragen over de video op het studentenwerkblad. Het doel hiervan is om kennis te maken met het onderwerp online identiteit en dit te koppelen aan hun eigen leven.

- 1) Waarom liegt Jelte?
- 2) Wat vind je ervan dat Jelte zich als iemand anders voordoe?
- 3) Heb je je online weleens voorgedaan als iemand anders? Zo ja, waarom?
- 4) Waarom lijkt het leven online leuker dan het in de werkelijkheid is?
- 5) Waar ben je trots op en wil je graag delen met anderen?
- 6) Wat zou je absoluut niet delen op social media?

Keuzeopdrachten (na de video)

→ Klassengesprek

15 min

Om het gesprek te openen kan je gebruik maken van de vragen uit de vorige opdracht. Vanuit hier kan het gesprek inhoudelijker ingaan op het thema online identiteit. Doe dit aan de hand van gerichte vragen en laat de discussie die ontstaat gaan. Wees geen leider, maar een begeleider. Maak duidelijk dat er geen foute antwoorden en verkeerde vragen zijn. De studenten moeten zich op hun gemak voelen binnen het gesprek.

Voorbeeldvragen:

- Ben je jezelf online? Leg uit.
- Wat is privacy?
- Is het belangrijk om altijd jezelf te zijn?
- Is het oké om verschillende identiteiten te hebben?
- Hoe zou je willen dat anderen je zien?
- Wat denk je dat de risico's kunnen zijn van de informatie die jij online plaatst?
- Welke informatie zou je niet online willen hebben staan? Waarom?

Tips

- Begin niet onvoorbereid aan een gesprek. Neem de tijd om van tevoren over het onderwerp na te denken.
- Zorg voor een opstelling waarin de studenten elkaar allemaal zonder veel moeite kunnen aankijken
- Maak aantekeningen tijdens het gesprek. Dit helpt zowel de gespreksleider als de groep om de lijn van het gesprek te volgen.
- Iedereen hanteert een andere denkwijze. Er zijn snelle denkers (degenen die meestal geneigd zijn snel hun mening te ventileren) en denkers die meer tijd gebruiken om hun gedachten te vormen en te ordenen. Vat daarom af en toe het gesprek samen. We hebben nu dit en dit besproken. Maar wat denken jullie van...?
- De studenten hebben het recht om te zwijgen. Niet iedereen hoeft aan het woord te komen: actief luisteren is even waardevol.
- Geef aan dat het gesprek een groepsproces is, waarbij je samenbouwt aan een antwoord op de vraag.
- Als een student zegt; 'omdat mijn vader dat zegt', dan is dat geen 'geldige' reden. Vraag op deze momenten door en zeg: 'Wat denk jij er zelf van?'
- Rond een gesprek altijd af. Dat kan bijvoorbeeld door – samen met de groep – de lijn van het gesprek na te lopen, te bekijken of er een of meerder conclusies kunnen worden getrokken. Je kunt ook de mooiste uitspraken van het gesprek laten benoemen, of vragen of de studenten iets hebben gehoord dat ze nog lang zullen onthouden.

→ Doe-opdracht: Google een mede-student

20 min

Verdeel de groep in duo's en laat ze elkaars online identiteit onderzoeken. Geef als eerste stap mee om elkaars naam te googelen en vanuit daar verder te zoeken. Als ze dit hebben gedaan kunnen ze ook sociale mediakanalen van hun medestudent doorzoeken. Roep iedereen na 10 minuten onderzoek weer bijeen en laat de studenten elkaar kort voorstellen a.d.h.v. de onderzochte online identiteit. Je kan zelf mee doen en het voorbeeld geven. Bijvoorbeeld 'Dit is .... Zij is altijd vrolijk en gaat vaak op vakantie. In 2015 won ze met schoolvoetbal en ze is heel creatief.' Ga vervolgens iedereen klassikaal bij langs, en vraag ze om hun medestudent kort voor te stellen. Open het gesprek met de volgende vragen:

- Klopt dit met wie jij bent? Waarom wel/niet?
- Wist je dat dit online stond?
- Wat vind je daarvan?
- Zou je je online identiteit willen veranderen?
- Wat zou je willen veranderen?

→ Alternatieve doe-opdracht: Google een bekend persoon

20 min

Laat duo's samen een bekend persoon uitzoeken of wijs een bekend persoon toe. Laat de duo's zoveel mogelijk informatie over diegene achterhalen op het internet. Roep iedereen na 10 minuten onderzoek weer bijeen en laat de duo's klassikaal kort samenvatten wat zij online allemaal tegen zijn gekomen. Open het gesprek met de volgende vragen:

- Wat waren de bronnen die je hebt gebruikt?
- Zou deze persoon in het echt ook zo zijn?
- Wat is het voordeel van deze online identiteit?
- Wat is het nadeel van deze online identiteit?

Extra verdieping

In het dossier [Online Identiteit](#) vind je nog meer video's en lesmateriaal.

Lees het artikel [Online versus offline identiteit](#) van Mediawijs.be over de definitie van online identiteit en het verschil tussen online en offline identiteit.

Lees het artikel [Sociale media: oefenterrein voor identiteitsontwikkeling jongeren](#) over onderzoek naar de effecten van identiteitsontwikkeling door gebruik van sociale media.

Op de site van Internet Matters vind je [praktisch advies](#) om jongeren te helpen hun online identiteit te beheren.

Tot slot

HUMAN is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar educatie@human.nl. Bedankt!

1) Waarom liegt Jelte?

---

2) Wat vind je ervan dat Jelte zich als iemand anders voordoe?

---

3) Heb je je online weleens voorgedaan als iemand anders? Zo ja, waarom?

---

4) Waarom lijkt het leven online leuker dan het in de werkelijkheid is?

---

5) Waar ben je trots op en wil je graag delen met anderen?

---

6) Wat zou je absoluut niet delen op social media?
